

Kakšen je pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin?

Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Biotehniški center Naklo sta v torek, 25. aprila 2023, izvedla strokovno razpravo o pomenu sajenja avtohtonih medovitih rastlin. Strokovna razprava je potekala v okviru dneva odprtih vrat na Biotehniškem centru Naklo, kjer smo uspešno povezali mlade v kmetijstvu in strokovnjake s področja kmetijstva in čebelarstva.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja (mojca.pibernik@czs.si)

Srečanje je odprl predsednik Čebelarске zveze Slovenije Boštjan Noč, ki je zbranim opisal delovanje Čebelarске zveze Slovenije kot organizacije, načela, za katera se zavzema, in njeno vizijo za prihodnost. Poudaril je spodbujanje mladih k čebelarstvu in pomen sodelovanja ter povezovanja izobraževalnih institucij s čebelarji.

Kot naslednji je pred poslušalce stopil Dr. Marijan Pogačnik, direktor Biotehniškega centra Naklo in predsednik Konzorcija biotehniških šol Slovenije, ki je razložil delovanje Biotehniškega centra Naklo, njihovo poslanstvo k razvoju odgovornih, inovativnih, podjetnih ter družbeno in okoljsko odgovornih dijakov, študentov in odraslih udeležencev njihovih izobraževanj. Kot njegov predhodnik je zbranim predstavil vizijo Biotehniškega centra, ki ustvarja trdne temelje za sodobno in zdravo prihodnost uspešnih posameznikov in skupin, uveljavljenih tako doma kot tudi v tujini. Predstavil je tudi učne programe in usmeritve, ki jih ponuja izobraževalni center, njihove projekte in načrte za nadaljnje delo.

Mladim so bili predstavljeni tudi ukrepi za prehrano čebel in drugih oprasevalcev. Marija Kalan, predstavnica Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalka specialistka za področje rastlinske pridelave, je predstavila cilje skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027. Poudarila je splošne cilje nove SKP, ki so spodbujanje k prehranski varnosti, krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov ter krepitev podeželskih območij. Predstavila je deleže rastlinske pridelave v Sloveniji in njihov prispevek za prehrano oprasevalcem, ki pa zaradi večinskega deleža koruze in žita, k prehrani oprasevalcev žal ne prispevajo veliko. Izmed rastlin, ki so za prehrano čebel koristne, največji delež predstavljajo vrtnine, detelje in facelija. Prav tako je povzela shemo za podnebje in okolje (SOPO), ki omogoča dodatno plačilo za vsako kmetijo, ki izvaja okolju prijazne prakse kot so ekstenzivno travinje, ozelenitev njivskih površin preko zime, setev

Foto: Iza Sladič

neprezimnih dosevkov in dosevkov medonosnih rastlin ter omogočanje življenjskega prostora za prostoživeče žuželke v trajnih nasadih. Predstavila nam je tudi kmetijsko okoljski podnebni program (KOPOP), ki preko treh skupin intervencij prispevajo k ohranjanju čebel in ostalih oprasevalcev v okolju. Te tri skupine zajemajo podnebne spremembe, naravo in vode ter biotsko raznovrstnost in krajino.

Mag. Miha Štular, predstavnik Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalac specialist za področje ribogojstva in ljubiteljski čebelar, je predstavil priporočene tehnološke ukrepe za izboljšanje prehranjenosti čebel in drugih oprasevalcev v kmetijskem okolju, ki so setev medonosnih rastlin na kmetijskih zemljiščih kot glavnih poljščin, zagotavljanje čistega in neoporečnega vodnega vira ter obnova in povečanje pašnih virov v bližini čebelnjaka s sajenjem medonosnih rastlin. Povzel je tudi izzive v čebelarstvu,

ki so predvsem zagotavljanje optimalne zaloge hrane v panju skozi celoten čas čebelarškega leta, saj so čebele, ki so dobro prehranjene bistveno bolj živalne in odporne na bolezni in varozo. Prav tako je poudaril pomen sobivanja kmetovalca in čebelarja, ki ponuja obojestransko korist preko dogovorov, delitve stroškov ter setve medovitih rastlin v poletnem obdobju. Predstavil nam je tudi svoje delovanje v čebelarstvu in na kakšen način mlade v svojem lokalnem okolju spodbuja k čebelarjenju. Predvsem mlade spodbuja preko krožkarskih dejavnosti v osnovni šoli in predstavitvi poklica čebelarja.

Kako podnebne spremembe vplivajo na čebelje paše, kaj so vzroki za spomladanske pozebe in občutljivost rastlin na nizke temperature nam je odgovoril Aleš Bozovičar, vodja Opazovalno-napovedovalne službe na Čebelarški zvezi Slovenije. Poleg negativnih vplivov podnebnih sprememb je poudaril tudi, da obstajajo pozitivni vplivi predvsem pri pogostejšem pojavljanju ušic na iglavcih in na listnih drevesnih vrstah, kar čebelarom omogoča proizvodnjo gozdnega medu ter spremembe gozdne podrasti in boljši izkoristek poznih paš. Predstavil je tudi svoje delo na Čebelarški zvezi Slovenije in njegova opažanja vpliva podnebnih sprememb na čebelje paše v času svojega delovanja.

Poslušalcem so bile predstavljene tudi medovite rastline. Dr. Trajče Nikolski, avtor knjige Medovite rastline, je povzel pomen medovitih rastlin za čebeljo pašo, katere rastline sploh so medovite, kaj vpliva na medovitost rastlin in kateri rastlinski sestoji nudijo največ čebelje paše. Razložil je, da so medovite rastline tiste rastlinske vrste, ki s svojimi sladkimi izločki v obliki medičine ali mane dajejo čebelarom hrano in s tem omogočajo njihov razvoj. Medonosnost je odvisna predvsem od vrste rastline, podnebja in tal, vremena med cvetenjem, pogosto pa tudi od razmer v prejšnjem letu. Razložil je, kaj sploh pomeni pojem čebelja paša in kakšen je vzajemen odnos med čebelarji in rastlinami. Čebelarji največ paš nudijo listnati in mešani gozdovi, travniki in sadovnjaki. Prav tako je poudaril vpliv tujerodnih invazivnih rastlin na avtohtone rastlinske vrste, katere vrste so invazivne in kakšni so ukrepi, da omejimo njihovo širjenje. V Evropi se namreč pojavlja skoraj 6000 tujerodnih rastlin, od česar je v Sloveniji približno 100 vrst invazivnih, ki v okolju povzročajo škodo, saj se močno širijo, naše okolje pa nanje ni prilagojeno zaradi česar povzročajo izpodrivanje avtohtonih rastlin. Najbolj uspešni ukrepi za omejevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst je preprečevanje samega vnosa in ukrepanje ob prvih podatkih pojavljanja nove tujerodne vrste na nekem območju.

Pozornost smo namenili tudi izobraževanju mladih v kmetijstvu in park avtohtonih medovitih rastlin

BC Naklo. Vsebine je predstavila Jerneja Rozman, strokovna sodelavka v projektni pisarni BC Naklo. Na predstavitvi smo lahko slišali o načinih spodbujanja mladih k čebelarjenju ter spodbujanju starejših generacij k prenosu znanja na mlajše, predvsem preko kakovostnega mentorstva pri uvajanju mladih v čebelarstvo. Prav tako je predstavila projekte BC Naklo, ki spodbujajo mlade h kmetijstvu in predstavila njihov šolski čebelnjak. Poudarila je tudi akcijo sajenja medovitih rastlin na njihovem centru in kako so vključili dijake in študente v samo akcijo preko aktivne pomoči pri sajenju sadnih dreves.

Po predstavitvah strokovnih področij govorcev je sledila strokovna razprava, ki jo je vodil doc. dr. Drago Papler, vodja Medpodjetniškega izobraževalnega centra Biotehniškega centra Naklo. Na razpravi so sodelovali: Marija Kalan, mag. Miha Štular, dr. Trajče Nikolski, Jerneja Rozman in Aleš Bozovičar. Razprava je bila plodovita, saj je obelodanila pereče težave na področju sodelovanja čebelarstva s kmetijstvom, stanjem medovitih rastlin v povezavi s podnebnimi spremembami, zakaj je pomembno osredotočanje na sajenje medovitih rastlin in spodbujanje mladih k zavedanju problema in reševanju le-tega.

Po koncu razprave smo si ogledali park avtohtonih medovitih rastlin Biotehniškega centra Naklo, ki so ga vodili študenti višje šole BC Naklo in poleg medonosnega parka nosi še imeni terapevtski vrt in park prijateljstva. Letos mineva že deset let, kar so ga odprli, vzpostavljen pa je bil v okviru mednarodnega projekta Amc Promo BID, ki je potekal med letoma 2010 in 2013. Poleg čebelje paš park ponuja tudi prostor za sprostitev dijakov, študentov in obiskovalcev, saj je opremljen s klopmi, ki omogočajo počitek in učilnico na prostem.

Privoščili smo si tudi kavo, slajeno z medom, in poskusili kulinarične izdelke dijakov Biotehniškega centra. Pripravili so nam medenjake, kremne in tekoče jogurte z dodatki, kruh s skutnim namazom z dodatkom drobnjaka in okusne piškote. Vse to so izdelali v mlekarški in živilski delavnici, izdelke pa so dijaki tudi predstavili in izpostavili prednosti njihovih izdelkov.

Razprava je bila izjemno pomembna z vidika povezovanja mladih in stroke, predstavitve ukrepov nove SKP in spodbuditev mladih v kmetijstvu, da se zavedajo pomena medovitih rastlin za prehrano čebel in drugih opraševalcev. Dogodek smo povezali tudi s predstavitvami projektnih in raziskovalnih nalog zadnjih letnikov dijakov strokovnih programov BC Naklo, ki so potekale v okviru dneva odprtih vrat na Biotehniškem centru. V prihodnosti si želimo še več tovrstnih sodelovanj na več organizacijskih ravneh in skupinah delovanja.